ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 48 /2551

เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายตั๋วเงิน

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

การประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนในการซื้อขายตั๋วเงินที่บุคคลอื่นเป็นผู้ออกแล้วจำหน่ายต่อให้แก่ประชาชน อาจทำให้ประชาชนผู้ซื้อตั๋วเงินเข้าใจว่าตั๋วเงินดังกล่าวนั้นเป็นตั๋วเงินที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนเป็นผู้ออกเอง ทำให้ประชาชนไม่ตระหนักถึงความเสี่ยงที่แท้จริง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงออกข้อกำหนดในการซื้อขายตั๋วเงิน รวมทั้งในการจัดการออกตั๋วเงิน (Arranger) เป็นแนวทางให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนถือปฏิบัติเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ซื้อตั๋วเงิน

ในการออกประกาศฉบับนี้เป็นการอ้างอิงอำนาจตามกฎหมายให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 โดยสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายตั๋วเงิน ตามความในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

4. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก ตามเอกสารแนบ 1

ฝนสป90-กส36101-25510803

กส 361	วันที่ 3 ส.ค. 2551

5. เนื้อหา

5.1 ในประกาศฉบับนี้

"ตั๋วเงิน" หมายความว่า ตั๋วแลกเงิน และตั๋วสัญญาใช้เงินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่รวมถึงตั๋วเงินค่าสินค้านำเข้าหรือส่งออก

5.2 ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนเป็นผู้ซื้อ หรือเป็นตัวกลางในการจัดการออกตั๋วเงิน ควรแนะนำให้ผู้ออกตั๋วเงินปฏิบัติตามมาตรฐานของตั๋วเงิน ดังต่อไปนี้

(1) ใช้กระดาษสำหรับพิมพ์สิ่งพิมพ์มีค่า (Security Paper) เช่น กระดาษตามมาตรฐาน London Clearing Banks Paper Specification No.1 พร้อมทั้ง มีลายน้ำ (Watermark) ฝังอยู่ในเนื้อกระดาษ

(2) มีรายการตามที่กำหนดในมาตรา 909 หรือมาตรา 983 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(3) มีข้อกำหนดในตั๋วเงินว่า "ไม่จำต้องมีคำคัดค้าน" หรือสำนวนอื่นในทำนองเดียวกัน

5.3 ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนซื้อขายตั๋วเงิน หรือเป็นตัวกลางในการจัดการออกตั๋วเงิน ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต้องจัดให้ผู้ซื้อผู้ขายเปิดเผยชื่อจริงที่อยู่จริงที่ชัดเจนทุกกรณี

5.4 ในการขายตั๋วเงิน ให้ผู้ซื้อต้องชำระราคาเป็นเช็คขีดคร่อมเข้าบัญชีธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนผู้ขาย (Account Payee Only) หรือขีดคร่อม "& Co" และขีดฆ่าคำว่า "ผู้ถือ" ออก หรือหักบัญชีเงินฝากของผู้ซื้อตั๋วเงินเข้าบัญชีธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนผู้ขาย หรือโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนผู้ขายโดยผ่านบริการบาทเนตของธนาคารแห่งประเทศไทย

5.5 กรณีธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนเป็นตัวกลางในการจัดการออกตั๋วเงิน ก็ต้องให้ผู้ซื้อสั่งจ่ายเป็นเช็คขีดคร่อมหรือโอนเข้าบัญชีของผู้ออกตั๋วในลักษณะเดียวกัน

5.6 ในการขายตั๋วเงิน ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่สามารถสอบยันได้ว่าธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนได้รับชำระเงินในวันที่ขาย ขายลด หรือขายช่วงลดตั๋วเงินนั้นจริง

5.7 ในการขายตั๋วเงินหรือการจัดให้มีการออกตั๋วเงินที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ หากเป็นการขายให้แก่ผู้ซื้อที่มิใช่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินแบบผู้ซื้อไม่มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนผู้ขาย

(without recourse) ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต้องทำหนังสือระบุให้ชัดเจนว่า ผู้ซื้อตั๋วเงินต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงของการลงทุนในตั๋วเงินนั้นเอง โดยธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนผู้ขายหรือจัดการออกจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แล้วให้ผู้ซื้อลงลายมือชื่อรับรองความเข้าใจ ข้อปฏิบัติที่กล่าวมีไว้สำหรับบุคคลที่ซื้อขายตั๋วเงินกับธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนนั้นเป็นครั้งแรก ส่วนในการขายหรือจัดการออกตั๋วเงินครั้งต่อ ๆ ไปกับผู้ซื้อรายเดิม ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนเพียงแต่จัดทำข้อความเป็นลายลักษณ์อักษรประกอบตั๋วเงินทุกฉบับให้ผู้ซื้อรับทราบ

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนขายตั๋วเงินแบบผู้ซื้อมีสิทธิไล่เบี้ยเอาจากธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนผู้ขาย (with recourse) หรือรับรอง อาวัลตั๋วเงินนั้น ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนจะต้องนับการสลักหลังแบบ with recourse หรือการรับรอง อาวัล ที่กล่าวเป็นภาระผูกพัน ซึ่งต้องนับรวมเข้าเป็นสินทรัพย์เสี่ยงในการคำนวณอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้นด้วย

5.8 ให้ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับฝากตั๋วเงินแยกหน่วยงานที่ดูแลและเก็บรักษาตราสารดังกล่าวออกจากหน่วยงานที่ทำการซื้อขายโดยเด็ดขาด

5.9 เพื่อป้องกันความเสียหายอันเนื่องมาจากการทุจริตหรือปลอมแปลงเอกสาร ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนควรจัดให้ตั๋วเงินที่ซื้อขายมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือให้มากที่สุด และควรเป็นผู้ยืนยันความถูกต้องและแท้จริงของตั๋วเงินที่จำหน่ายทุกฉบับ โดยกำหนดผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อรับรองไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งมีตัวอย่างลายมือชื่อของผู้มีอำนาจลงนามแสดงให้ผู้ซื้อตั๋วดูด้วย

5.10 ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนจะทำธุรกิจเป็นตัวกลางในตลาดรองเพื่อให้ผู้ซื้อและผู้ขายทำการซื้อขายกันโดยตรงนั้นไม่ได้ กรณีเช่นนี้ ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนจะต้องเป็นผู้รับซื้อตั๋วเงินนั้นไว้เองก่อนแล้วค่อยขายออกไปภายหลัง

5.11 ระเบียบปฏิบัติในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับตั๋วเงิน

ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับตั๋วเงิน โดยอย่างน้อยต้องมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

(1) ต้องมีการกำหนดวงเงินสูงสุดในการกู้ยืมหรือลงทุนโดยการรับซื้อ ซื้อลดและรับช่วงซื้อลดตั๋วเงิน หรือก่อภาระผูกพันไว้ล่วงหน้าเป็นวงเงินต่อรายบุคคลที่ต้องรับผิดตามตั๋วเงินนั้น ไม่ว่าผู้ออกตั๋วเงินหรือผู้สั่งจ่าย ผู้จ่ายเงินตามตั๋วเงิน รวมทั้งผู้รับรอง ผู้รับอาวัล หรือ

ผู้สลักหลัง โดยแยกต่างหากจากวงเงินอื่น ทั้งนี้ การทำธุรกรรมที่เกินวงเงินต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุน

(2) ต้องมีการกำหนดวงเงินสูงสุดของผู้มีอำนาจอนุมัติในแต่ละระดับไว้อย่างเหมาะสมและชัดเจน ทั้งวงเงินในการรับซื้อตั๋วเงิน วงเงินในการรับรอง รับอาวัล สอดเข้าแก้หน้าในตั๋วเงิน หรือวงเงินในการสลักหลังแบบผู้ซื้อมีสิทธิไล่เบี้ย (with recourse)

(3) การกำหนดวงเงินเพื่อซื้อ หรือลงทุน หรือก่อภาระผูกพันในตั๋วเงินตามข้อ (1) ต้องทำการวิเคราะห์ถึงฐานะการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ที่ต้องรับผิดตามตั๋วเงินนั้นทุกราย ซึ่งในรายงานวิเคราะห์ต้องมีการรวบรวมข้อมูลในทำนองเดียวกันกับการกู้ยืมตามปกติ

(4) ในการรับซื้อหรือลงทุนในตั๋วเงิน ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต้องมีระบบการตรวจสอบให้แน่ชัดถึงความถูกต้องและสมบูรณ์ของตั๋วเงิน รวมทั้งความรับผิดของผู้จ่ายเงินตามตั๋วเงินเมื่อถึงกำหนดชำระ

(5) ต้องมีระบบเพื่อตรวจสอบวงเงินคงค้างของผู้ที่ต้องรับผิดตามตั๋วเงินทุกรายเป็นประจำเปรียบเทียบกับวงเงินที่กำหนดไว้และมีระบบรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงหรือคณะกรรมการธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนทราบถึงการทำธุรกรรมเกี่ยวกับตั๋วเงินเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง

(6) มีการทบทวนฐานะและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ที่ต้องรับผิดตามตั๋วเงินทุกรายรวมทั้งทบทวนวงเงินอนุมัติ และรายงานให้คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนทราบเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2551

(นางธาริษา วัฒนเกส)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ลำดับ	วันที่ประกาศ ธปท. / หนังสือเวียน	ประเภท	เลขที่	เรื่อง
1	14 กรกฎาคม 2507	หนังสือเวียน	ธ.(ว) 63/2507	รายการในเช็ค
2	25 กันยายน 2539	หนังสือเวียน	ธปท.งพ.(ว) 2525/2539	วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายตั๋วเงิน
3	25 กันยายน 2539	หนังสือเวียน	ธปท.งพ.(ว) 2526/2539	วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายตั๋วเงิน
4	31 มีนาคม 2540	หนังสือเวียน	ธปท.งพ.(ว) 871/2540	แนวทางปฏิบัติในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับตั๋วเงิน